

INGLIZ TILINI OSON O'RGANAMIZ

Yulchiyeva Dilnoza Anvarovna

Farg'ona Politexnika Instituti

"O'zbek tili va tillarni o'rgatish kafedrası"

omad2449@mail.ru

Abstrakt: *Bugungi kunda ta'lim sohasidagi o'zgarishlar, islohotlar hech kimni befarq qoldirmayapti. Ayniqsa barcha birdek qiziqish bildirayotgan ingliz tiliga bo'lgan e'tibor tufayli bugungi kunda bolalar maktabgacha ta'lim davridayoq bu tilga oid so'zlarni yod olishga kirishgan. Ushbu ma'qolada maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini oson o'rgatishda qo'l keluvchi she'riy misralar berilgan.*

Kalit so'zlar: *maktabgacha talim, misra, she'r, so'zlashuv nutqi, pedagog, tez aytish.*

Kirish:

Ma'lumki barcha sohalarda ingliz tiliga bolgan zarurat kun sayin ortib bormoqda. Shuning uchun yurtimizdagi deyarli har soha vakillari va kelajagimiz bo'lgan yoshlar ingliz tilini chuqur o'rganishga va ingliz tilidagi nutqlarini boyitishga harakat qilib kelmoqdalar. Maktabgacha ta'lim yoshidayoq bolalar ingliz tilini she'riy ohangdor misralar orqali yodlashga qiziqishlari sir emas. Shu holatni inobatga olib maktabgacha ta'lim muassasalari yuqori guruh tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini tez va oson o'rgatish maqsadida qofiyadosh so'zlardan foydalanib she'riy satrlar tuzdim. She'r quvnoq misralardan tashkil topgan bo'lib, bolalarning pedagogik ruhiy hususiyatlariga mos tushadi, Bu bolalarning ingliz tilidagi so'zlarni o'z ona tili bilan uyg'unlashgan holda oson eslab qolishlariga yordam beradi. Ushbu she'rlar orqali bolalarda ona vatan va tabiatga muhabbat, a'lo o'qish, xulq-odobda boshqalarga namuna bo'lishga da'vat etish, o'simliklar va hayvonot dunyosi, fan va texnika, eng asosiysi ingliz tilini o'rgatishni maqsad qilib qo'ydim.

Quyida ushbu she'rlardan ayrim namunalar keltirilgan.

Day - kun	[dei]
Good morning - xayrli tong,	[gud mo'ning]
Uyg'onishga urdi bong.	
Peshin tushda – at noon,	[et nun]
Xayrli kun – good afternoon.	[gud aftenun]
Bo'ldi oqshom – evening,	[ivning]
Ovqatlaning, yuvining.	
Qorong'u tun – dark night,	[dak nayt]
Ayni uxlaydigan payt.	
Cleanly – toza	[klinli]

Ko'pirar sovun – soap,	[soup]
Qo'lni yuvamiz – wash up,	[vosh ap]
Tish yuvamiz – brush teeth,	[brash tiz]
Qo'lga sochiq oldik biz.	
Towel – sochiq artinay	[tauel]
Artinish bu – to dry	[tu drai]
Are you ready? – Tayyormisiz?	[a yu redi]
Qor yog'yapti – it is snowing,	[it iz snouving]
O'ynaymiz qor bo'ron – snow balls.	[snou bo'lz]
Bolalar, qizlar shoshiling!	
Hurry up boys and girls!	[hari ap bo'yz end gyo'lz]
In the bedroom – yotoqxonada	[in ze bedrum]
Mana krovat – a bed,	[e bed]
Qizil rangda – a red.	[e red]
Yopinchi'gi – blanket,	[blenkit]
Oppoq choyshabi – a sheet.	[e shit]
Soat sakkiz bo'lsa ham,	
Uxlab yotibdi Jamshit.	
Yumshoq yostiq – a pillow,	[e pillou]
Uyg'onish kerak darrov.	
Uyg'on do'stim – wake up, wake up,	[ueyk up]
Seni kutyapti maktab.	
It's all joke – buni bari xazil	[itz o'l jouk]
Bir kun tongda uyg'onsam,	
Tushibdi tishim – a tooth.	[e tu:z]
Shoshilib onam tomon,	
Ochdim og'izni – mouth.	[maus]
Silab sochlarim – hair,	[heye]
Onam dedi: “my dear!”	[may die]
Xar bir yolg'oning uchun,	
Tushadi ko'z, tish, burun.	
Oqshom tishim yuvdim deb,	
Onamni aldagandim.	
Bunaqa bo'ladi deb,	
Sira o'ylamagandim.	
Ushlab burnimni – nose,	[nouz]
Qizardi my face – yuz.	[feiz]
Yolg'on so'zladim attang,	
Tushib qolsaya til – tongue.	[tang]
Joyida eyes – ko'zlar,	[ayz]
Aytmayman yolg'on so'zlar.	

Kuzatib meni onam, Ustimdan kuldi biram. Joyida quloq – ear, Xazil ekanku iye! Kitchen – oshxona Kitchen kitchen – oshxona, U yerda mother – ona. Qo'lida kettle – choynak, Suvni qaynatish kerak. Qani choynak? – where is teapot? Choy damlash uchun kerak. Piyolada – in the cup, Choyni ichamiz puflab. Sanchqi – fork, qoshiq – spoon, Kichkina qoshiq – tea spoon. Sariyog' idish – butter dish, Idish bo'ladi – a dish. Oshxonada – in the kitchen, Ko'p yegulik gapim chin. Shokolad – yummy chocolate, Shirin konfet – a sweet. Yeymiz – we eat, you and I, Murabbo – jam, pirog – pie.	[iye] [kichin] [kichin] [maze] [ketl] [veye iz ti pot] [in ze kap] [fo'rk] [spun] [ti spun] [bate dish] [e dish] [in ze kichin] [yami choklit] [e svit] [vi it yu end ay] [djem] [pay]
--	--

Rus guruhlari tarbiyalanuvchilariga ham ingliz tilini o'rgatishda xuddi shu usuldan samarali foydalanish mumkin.

Head – голова Ротик – mouth, носик – nose Нюхает цветочек – rose Глазки – eyes глядят на нас Ears – слушают рассказ. Animals – животные Вот зеленый crocodile, Crocodile – крокодил. Он с утра по зоопарку- In the zoo проходил. В зоопарке есть гигант Он зовется elephant. Нам кричат со всех сторон “Ну конечно это слон!” Рядом скачет kangaroo,	[хед] [маус] [ноус] [роус] [айз] [иез] [энимелз] [крокодайл] [крокодайл] [ин зе зу] [елифент] [кенгеру]
--	---

Kangaroo – кенгуру. [кенгеру]
Ах, сегодня кенгуру
Испугалась по утру.
Грозно зарычал, присев
Рыжий lion – смелый лев. [лайн]
Ходит, голову задрал,
Пестрый giraffe, наш жираф [джираф]
И, конечно, тут как тут,
Добрый camel – наш верблюд. [кемл]

Wake up! – Просыпайся! [ueyk ap]
Вот подушка – pillow, [pillou]
Вот простынка – sheet, [shit]
Одеяло – blanket [blenkit]

Мери сладко спит
Просыпайся, Мери!
Солнце шлет привет,
Заправляй кровать,
Мери – make your bed!
Wake up! Просыпайся!
Мери уж пора!
Smile - улыбайся
С самого утра.

Кошка – cat, а кошки – cats, [ket]
Шляпа – hat, а шляпы – hats, [het]
Вот воздушный шар – balloon [belun]
Это ложка – spoon [spun]
Много шариков – balloons, [belunz]
Много ложек значит – spoons. [spunz]

Мухокама

O'quvchiga bu kabi yengil yetib boradigan she'rlarni yetkizishda misra, lirik ob'ekt, qofiya juda muhimdir. Shu tarzda, she'rlarni tasniflash, talqin qilish va "o'lchash" mumkin. Albatta, ilhomdan kelib chiqqan uslubiy hikoya uni o'qiganlar uchun doimo katta sub'ektiv kuchga ega. Yuqorida keltirilgan quvnoq misralar o'lchovi - u aynan bolalar uchun yozilgan va ularning ingliz tilini o'rganishlari uchun o'z ona tillari bilan uyg'unlashtirilgan. Barchamizga ma'lumki maktabgacha ta'lim yoshida bolalar ma'lumotlarni eng avvalo ko'rish va eshitish orqali qabul qiladilar. Yuqorida bolalarga yetkazilmoqchi bo'lgan inglizcha so'zlarni she'rni yodlatish mobaynida ko'rsatib borilsa albatta natija samarali bo'ladi va bolalarning nutqi nafaqat o'zbek tilida ham ingliz tilida ham to'g'ri shakllanadi. Bu o'rinda tarbiyachi pedagog mahorati yetakchi ahamiyat kasb etadi. Mashg'ulot jarayonida tarbiyachining eng asosiy

maqsadi bolalarda she'riy asarlar haqidagi ma'lumotlarni berish va uni o'rgatishdan iboratdir. Bolalarga o'rgatiladigan har bir she'r ularda bir olam tasavvur uyg'otadi. She'riy asarlarni bolalarda o'rgatishda ularning yosh va boshqa ko'rsatkichlarini inobatga olish maqsadga muvofiqdir. Mashg'ulot mavzusiga mos she'riy asarni to'g'ri tanlay olish esa pedagogning ijodiy qobiliyatiga bog'liqdir

Bolalarning so'zlashuv nutqini o'stirishda nafaqat ohangdor so'zlar balki tez aytishlar ham samarali yordam beradi.

1. Little Mike left his bike. [litl Mayk left hiz bayk]
2. Proper copper coffee pot [prope kope kofi pot]
3. Sheena leads, Sheila needs. [Shina lidz, Sheyla nidz]
4. Can you can a can as a canner can a can
[ken yu ken a ken es e kenne ken e ken]
5. I scream, you scream, we all scream for ice – cream.
[ai skrim yu skrim vi oul skrim fo ais krim]
6. A big black bug bit a big black dog. [e big blek bag bit e big blek dog]
7. Frog feet, flippers, swim fins. [frog fit, flipez, swim finz]
8. Two tried and true tridents. [tut raid end tru tridens]
9. Busy buzzing bumble bee [bizi bizing bambl bi]
10. Knife and a fork bottle and a cork
[nayv end e fork botl end e kork]
11. Silly sheep weep and sleep. [silli ship vip end slip]
12. I would if I could. But I can't so I won't.
[ai vud if ai kud. Bat ai cant so ai vont]
13. Mommy made me eat my M and MS [mami meyd mi it mai M end MS]
14. I wish you were fish in my dish [ai vish yu vo fish in mai dish]
15. She said she should sit [shi seyd shi shud sit]
16. Double bubble gum, baffles double. [dabl babl gam, baflez dabl]
17. We are real rear wheels [vi a riel rie villz]
18. Green glass globes glow greenly [grin glas globz glou grinli]
19. Three short sword sheaths [sri shot svod shiz]
20. You cuss, I cuss, we all cuss, for asparagus. [yu kaz ai kaz vi oul kaz fo

asparagas]

Muxokama

O'quvchiga bu kabi yengil yetib boradigan she'rlarni yetkizishda misra, lirik ob'ekt, qofiya juda muhimdir. Shu tarzda, she'rlarni tasniflash, talqin qilish va "o'lchash" mumkin. Albatta, ilhomdan kelib chiqqan uslubiy hikoya uni o'qiganlar uchun doimo katta sub'ektiv kuchga ega. Yuqorida keltirilgan quvnoq misralar o'lchovi - u aynan bolalar uchun yozilgan va ularning ingliz tilini o'rganishlari uchun o'z ona tillari bilan uyg'unlashtirilgan. Barchamizga ma'lumki maktabgacha ta'lim yoshida bolalar ma'lumotlarni eng avvalo ko'rish va eshitish orqali qabul qiladilar. Yuqorida bolalarga yetkazilmoqchi bo'lgan inglizcha so'zlarni she'rni yodlatish mobaynida

ko'rsatib borilsa albatta natija samarali bo'ladi va bolalarning nutqi nafaqat o'zbek tilida ham ingliz tilida ham to'g'ri shakllanadi. Bu o'rinda tarbiyachi pedagog mahorati yetakchi ahamiyat kasb etadi. Mashg'ulot jarayonida tarbiyachining eng asosiy maqsadi bolalarda she'riy asarlar haqidagi ma'lumotlarni berish va uni o'rgatishdan iboratdir. Bolalarga o'rgatiladigan har bir she'r ularda bir olam tasavvur uyg'otadi. She'riy asarlarni bolalarda o'rgatishda ularning yosh va boshqa ko'rsatkichlarini inobatga olish maqsadga muvofiqdir. Mashg'ulot mavzusiga mos she'riy asarni to'g'ri tanlay olish esa pedagogning ijodiy qobiliyatiga bog'liqdir

Xulosa

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar bilan ishlashda badiiy so'z katta o'rin tutadi. Bolalar xalq ertaklari, she'r, hikoyalar eshitishni va tez aytishlar aytishni yaxshi ko'radilar. Bolalar adabiyoti, avvalo o'zining qiziqarli mazmuni, badiiy obrazlarining go'zalligi, tilning ifodaliligi, she'riy so'zlarning ohangdorligi bilan bolalarga quvonch baxsh etadi. Ayni vaqtda u bolalarga tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadi. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak so'zga bo'lgan muhabbatni ilk yoshdan boshlab tarbiyalab borish zarur. Bola bog'chadan maktabga ana shu muhabbat bilan o'tadi va keyinchalik tilni va adabiyotini sevadigan bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Sodiqova Sh.A. « Maktabgacha pedagogika. » – T, 2018
2. X.Xudayarova “ Bolalar nutqini o'stirish nazariyasi va metodikasi” fanidan o'quv uslubiy majmua
3. <https://byjus.com/english/tongue-twisters/>
4. <https://www.actualidadliteratura.com/uz/she%27rni-qanday-tahlil-qilish-kerakligi/>